

Smakelijk gras: hoe krijg ik dat?

Om een hoge grasopname te realiseren is het van belang het vee voldoende smakelijk weidegras van een goede kwaliteit aan te bieden.

De factoren, die daarbij een rol spelen, worden hieronder nader toegelicht:

- Afwisselend weiden en maaien.
- Hoe omweiden in het voorjaar?
- Minder mest in weide door uren weiden te beperken.
- Geen mest op te beweiden percelen.
- Roest
- Natrium bemesten
- Stinkende zode
- Verhogen suikergehalte gras.

Afwisselend weiden en maaien

Voor een goede grasopname is schoon gras nodig. De dieren vreten de bossen en besmeurd gras in een volgende snede niet af. Streef er daarom naar om na elke twee beweidingen het perceel te maaien. Overweeg als het perceel drie keer achter elkaar beweid moet worden om de bossen te maaien. Laat bij droog weer het jongvee de gemaaide resten wegvreten en verwijder deze bij nat weer.

Bij modern standweiden wordt steeds afwisselend geweid en gemaaid, waardoor bij de start altijd een schone weide beschikbaar is. Voorwaarde is wel dat de koeien niet te lang in hetzelfde blok lopen. Bij een standweide kan het beste na enige tijd (3-6 weken) gewisseld worden van blok. Hierna het perceel laten groeien tot een jong maaistadium tussen de bossen en inkuilen. Bossen maaien is dan niet persé nodig.

Omweiden voorjaar

Een veel voorkomend knelpunt bij omweiden in het voorjaar is dat de koeien in de eerste helft van mei in te lang gras terecht komen. Op de percelen, die het eerst beweid zijn, staat dan nog onvoldoende gras om de koeien weer in te scharen en er is nog geen etgroen beschikbaar op het gemaaide land.

Enkele tips:

- o Ga in het voorjaar, om voldoende percelen te kunnen beweiden, vroeg met de koeien naar buiten bij 700 à 800 kg ds weidegras. Dit is een krappe halve weidesnede. Voorwaarde is dat het gras niet vertrapt wordt.
- o Weidt een aantal percelen voor. De koeien staan nog op winterrantsoen en weiden 1 à 2 dagen op een perceel.
- o Het benodigde aantal percelen bij omweiden om de 4 dagen bedraagt 6 à 7. Bij omweiden om de twee dagen is dit ongeveer het dubbele aantal.
- o Reserveer vervolgens bij een snelle grasgroei één of meer van de 6-7 percelen om te maaien. Bij een trage grasgroei zijn alle percelen nodig.
- o Maai bij voorkeur de eerste snede in twee blokken en laat alle percelen etgroen beweiden.
- o Ga tijdig met het melkvee naar het etgroen.
- o Streef ernaar om alle percelen etgroen te beweiden. De grasopname van etgroen is hoger dan van eerder beweid land. Ook hier geldt op het eerste etgroenperceel: inscharen bij een krappe halve weidesnede.

TIP

Werk als het gras al te lang is met stripgrazen. Ook rantsoen beweiden is dan een optie om te zorgen dat de koeien iedere dag vers gras krijgen. De benutting wordt hierdoor ook veel beter.

Minder mest in de weide door uren weiden te beperken

De vuistregel is dat het vee bij voldoende grasaanbod ongeveer 1 kg drogestof uit gras per uur opneemt. Het kan een overweging zijn om niet meer uren te beweiden dan nodig is voor de drogestofopname. Er komt dan minder mest in de weide en meer in de put. Dus een schonere wei en meer mest beschikbaar om uit te rijden. Dit geeft bovendien de mogelijkheid het fosfaat uit de mest beter over de percelen te verdelen.

Geen mest op te beweiden percelen

In het vroege voorjaar kan op alle graspercelen mest worden toegediend. Voorwaarde hierbij is dat het land berijdbaar moet zijn. Na de eerste snede is het raadzaam om geen mest uit te rijden op percelen die bestemd zijn om in de volgende snede te weiden.

- o De smakelijkheid van het gras en de opname ervan is dan aanzienlijk hoger.
- o De kali uit de mest leidt tot onnodig hoge kaligehalten in het gras. Dit is nadelig voor de gezondheid en de klauwen van het vee.
- o De kali uit de mest drukt het natriumgehalte in het gras. Dit kan nadelig zijn voor de grasopname.

Roest in gras

Roest verslechtert de smakelijkheid en de grasopname. Door een aantal maatregelen te nemen is roest te verminderen of te voorkomen.

Tips hierbij:

- o Zorg voor een betere verdeling van de kunstmest over het seizoen en stop niet te vroeg met het strooien (uiterlijk 1 september) van kunstmest
- o Injecteer de laatste organische mest ook later in het seizoen i.v.m. betere verdeling Kali over het seizoen. Sla dus bijvoorbeeld de tweede snede over en wendt wel in derde en/ of vierde snede organische mest aan. Naast stikstof is dan ook voldoende fosfaat en kali beschikbaar voor de groei van het gras.
- o Kies grasrassen met een betere roestresistentie (BG3-1 is anders dan BG3-2).
- o Zaai gras-klover . Door het continue N-aanbod geen roest.
- o Maai meer en eerder . En maai met name de percelen die roest hebben, gelijk weg. Koeien vreten het toch niet als vers gras.

Natrium bemesten, vooral in tweede deel seizoen

Vooraf in de nazomer is het gras vaak minder smakelijk. Natrium verhoogt de smakelijkheid van het gras. Een eenmalige gift van 100 kg landbouwsout of graszout blauw ($50 \text{ Na}_2\text{O}$) in juli/augustus is voldoende om het natriumgehalte ook in de volgende sneden te verhogen. De grasopname is dan hoger en het perceel wordt beter afgeweid.

Stinkende zode

Later in het groeiseizoen leidt een stinkende zode vaak tot een lagere grasopname en slecht afgeweide percelen. Onderin de grasmat blijft het dan langer vochtig. Verterende mest- en plantenresten zorgen dan voor een slechte geur. Vooral op veengrond is een stinkende zode vaak een probleem.

Mogelijke maatregelen:

- o Door in augustus de dieren extra ruwvoer bij te voeren, komen er meer percelen beschikbaar om schoon te maaien. In september is er dan meer smakelijk etgroen beschikbaar. Het vee graast dit goed af.
- o In de nazomer inscharen in redelijk kort gras, 1300-1500 kg drogestof. Korter gras is sneller droog.
- o Overweeg bij (her)inzaai het gebruik van een mengsel van diploïde en tetraploïde Engels Raaigras. De zode is vaak wat opener en onderin sneller droog. Tetra's zijn ook iets smakelijker.

Verhogen suikergehalte in gras

Suikers bevorderen de smakelijkheid van gras. Het suikergehalte is te sturen met de stikstofbemesting.

In het najaar is de lichtintensiteit lager, waardoor er minder suikers gevormd worden. De suikers worden weer gebruikt voor de vorming van koolhydraten en voor de vorming van ruw eiwit. Zorg daarom dat de stikstofvoorziening van het gras niet te hoog is. Er blijven dan meer suikers over, waardoor de smakelijkheid van het gras toeneemt.

TIPS:

- o Bouw de stikstofbemesting tijdig af
- o Houdt rekening met de nawerking van de stikstof uit de mest
- o Houdt rekening met de mineralisatie van de stikstof uit de bodem. Vooral na een warme periode kan deze bij voldoende vocht hoog zijn.

Dirk Jan den Boer NMI en Ton Derks DLV